

SZOMBAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Hellyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vis- Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Mi lesz Belgiummal?

Ezt kérdezte nemrég Lloyd George, Németország legádázabb ellensége oly beállításban, mintha a háboru egyetlen célja Belgium lenne. Anglia miniszterelnöke Elzász-Lotharingiát nem tartja olyan fontos célnak, ami miatt Angliának továbbra is véreznie kellene. De Belgium! Ez alkalmas arra, hogy Anglia harcba menjen érte. Most végül a legnagyobb határozottsággal jelentette ki a négyes szövetség nevében gróf Czernin, hogy Belgium visszakapja teljes állami függetlenségét. Nincs tehát ok arra, hogy Belgiumért tovább is vérezzenek az angol hadosztályok.

Oroszország kormánya megállapította az általános béke elveit s az orosz delegátusok ezeket az alapelveket terjesztették elő a béketárgyaláson. Oroszország mai vezetői megállapították, hogy az általános békének megvalósulásához csak ezek az alapelvek vezethetnek. Igazi demokrata egyszerűséggel járnak el.

Alapgondolatuk ez: Ha a négyes szövetség elfogadja ezeket a békefeltételeket, akkor meg lehet velük kötni az általános békét.

Feltevésük bevált: Czernin nyilatkozott az egész világ előtt. Olyan nyíltsággal, ami illik ehhez a történelmi pillanathoz. Most már Oroszország maga vállalkozik arra, hogy mint békeközvetítő, szövetséges társai elé terjeszti a békefeltételeket s e mellett kitézi a békeultimátumot is: január 4-ikére.

Oroszország nem külön békét köt. Oroszország megköti a békét az általános béke feltételeivel, de megköti egyedül is, ha szövetséges társai ahhoz hozzá nem járulnak. Ennek az eredménynek óriási fontossága van politikai tekintetben is. Mert a világ legdemokratább népe, az orosz demokrácia jelenti ki ezzel, hogy Németország nem ellensége a demokráciának s hogy a német népet nem szabad leigázni a demokrácia ellenségeként.

Hogy fogják ezek után megnyugtanni népeiket Lloyd George és Clemenceau? Pedig az orosz demokráciának volt módja és ideje érintkezni a nyugati demokrácia képviselőivel s megállapíthatta, hogy az általános béke ezen feltételeit elfogadja minden nép.

A béke vetése kizöldült az orosz hőmezőkön s ha január 4-ig nem is, de tavaszra kalászba szökken.

Az oroszok felhívták az antántot csatlakozásra.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tagblatt jelenti, hogy az oroszok felszólítása az antánt államokhoz, hogy csatlakozzanak a 10 napos fegyverszünet alatt az általános béketárgyaláshoz, december 26-án továbbított az orosz rádió-telegramm állomások által az antánt államokba. December 25-én este Trocki kézbesítette az erre vonatkozó hivatalos jegyzéket. Az antánt nagykövetei megígérték, hogy a jegyzéket kormányaikhoz juttatják anélkül, hogy állást foglaltak volna a béke ügyében.

Az antant válaszolni fog az orosz felhívásra.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A nyugati hatalmak Amerikával és egymás közt tárgyalást folytattak az események felől, melyek legutóbb Breszt-Litovszkban történtek. Az antántban két áramlat van: az egyik rész a háborus célok kinyilatkoztatását illetően a maximalistáknak pozitív értelemben akar válaszolni. A másik rész dilatorikus (halogató) értelemben akarja megadni a választ.

A francia kamara döntött az orosz javaslatokról.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A Havas-ügynökség jelenti, hogy a francia kamara a kormánynak az Oroszországra vonatkozó politikájáról folytatott interpellációs vita után szótöbbséggel napirendet fogadott el, mely szerint helyesli a kormány nyilatkozatát.

Az antant nem mellőzheti békejavaslatunkat

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Stockholmban a középponti hatalmaknak az orosz békejavaslatokra adott válasza rendkívül jó hatást keltett. Általában azt gondolják, hogy az antant szintén állást fog foglalni, mert lehetetlen, hogy az őszinte alapokon nyugvó békejavaslatot mellőzzék.

Ukránia is részt vesz a béketárgyaláson.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A Daily Mail azt írja, hogy az orosz kormánynak az ukrájnaiaknak a béketárgyaláson való részvétele ügyében folytatott tárgyalásai befejezéshez közelednek. A pétervári kormány hivatalosan kijelentette, hogy az ukránokkal a fegyverszünet és a béke kérdésében nincsenek lényeges differenciái.

A pétervári helyőrség harcra kész.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Szent Pétervárról jelenti az Orosz Távirati Ügynökség: A pétervári helyőrség nagygyűlésén Trocki kijelentette, hogy a Pétervári helyőrségnek a front és a forradalom megvédésében részt kell vennie. A helyőrség gyűlése egyhangulag elhatározta, hogy a helyőrség egyes részeit azonnal elindítja azon pontokra, hol szükség van rájuk.

Péterváron várják kiküldötteinket.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelenti: A Reuter-ügynökség jelenti: Az orosz kormány rendelkezésére az egyik szállóban 40 szobát tartottak fenn a magyar, osztrák és német kiküldöttek számára, akik utban vannak Pétervár felé.

A béketárgyalások megállapodásai.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Breszlitovszkából; A szövetségek és Oroszország megbízottai ma délelőtt befejezték azon pontoknak megvitatását, melyeket az általános béke megkötésénél Oroszország és a négyes szövetség hatalmai között szabályozni kell. A tanácskozások a megértés szellemében folytak. Számos pont tekintetében megegyeztek. Politikai kérdéseken kívül jogi és gazdasági természetű kérdéseket is tárgyaltak. Elsősorban a háború által megszakított szerződéses állapot helyreállítása dolgában jutottak megegyezésre.

Megegyeztek abban, hogy jogi és gazdasági tekintetben egyik államot sem lehet rosszabb bánásmódban részesíteni, mint egy harmadikat, mely nem hivatkozhatik szerződéses jogra. A haditörvényeket megfogják szüntetni. A továbbiakban a háborus

költségekre és a háborus károkora egyeztek meg. A hadifoglyok és az internáltak szabadon bocsátása dolgában elvileg megegyeztek. Megegyeztek a kereskedelmi hajók visszaadása tekintetében és a diplomáciai viszony újra felvétele dolgában. Megegyeztek a gazdasági háború haladéktalan megszüntetése, az árucseré és a kereskedelmi forgalom megkezdésében. Milyen elbánásban részesüljenek a megszállott területek: orosz részről az a javaslat, hogy Oroszország visszavonja csapatait Ausztria, Törökország és Perzsia területének megszállott részéről.

A négyes szövetség is visszavonul Lengyelország, Kurland, Lívland és Oroszország más területeiről s a lakosságnak megadják a lehetőséget, hogy a legrövidebb idő alatt teljesen szabadon dönthet, hogy egyik vagy másik birodalommal egyesüljön vagy önálló államot alkosson.

Kínai csapatok Karbinban

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: A legutóbbi táviratok szerint Karbinban 600 főnyi kínai csapatot biztosság meg a rend fenntartásával. A 800 főnyi orosz helyőrség fele csatlakozott a maximalistákhoz.

Visszavert olasz előretörés.

Budapest, december 28. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Monte Asolonetól nyugatra és a Monte Solarotól keletre ellenséges előretöréseket visszavertünk.

A vezérkar főnöke.

Élénk harcok a Maasnál.

Berlin, december 28. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

A harci tevékenység, amely az arcvonal egyes pontjain nappal átmenetileg feléledt, a Maas keleti partján éjszaka is élénk volt.

A kozákok feloszlanak.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) A pétervári távirati ügynökség jelenti, hogy a kozákok a demobilizáció állapotában vannak. A frontcsapatok vonakodnak a kormány csapatai ellen vonulni. Az Alexandrovszknál állomásozó hadosztály letette a fegyvert, példáját más ezredek is követték.

Folytatják a béketárgyalásokat.

Budapest, december 28. A Magyar Távirati Iroda jelenti Breszlitovszkából december 27-iki kelettel:

A négy szövetséges állam küldöttségei Oroszország képviselőivel a mai napon is folytatják a tárgyalásokat a speciális kér-

Unvilletől keletre felderítő osztagok a francia árkokból számos foglyot szállítottak be.

Keleti harctér.

Semmi újság.

Macedóniai arcvonal.

Az Ochrida és a Prespa-tó között, a Cserna-hajlásban és a Vardar keleti partján a tüzérségi tevékenység időnkint fokozódott.

Olasz harctér.

Az asiagói fensíkon és a Tomba hegygerincen egész napon át fokozódott tüzelés folyt.

Ludendorff, első főszállásmester.

Gráczer százados bünpörét tárgyalja a hadbíróóság.

A temesvári hadosztálybíróóság tegnap kezdte meg Gráczer Lajos 37. gyalogezredbeli tart. százados, nagyváradi tüzoltóparancsnok büntetőügyének tárgyalását. Gráczer százados azzal van vádolva, hogy a nyáron Debreczen egyik kávéházában kártyajátékban nagyobb összeget veszített, mire a vezetése alatt álló katonai rendőrség pénztárának fiókját feszítette fel s a szükséges pénzt onnan kivette.

Gráczer százados július hónapban a szabadságon levő Wolfinger hadnagyot helyettesítette. Mikor elszámolásra került a sor, zavar állott be. Kiderült, hogy Gráczer az egyik kávéházban baccarat játszott, 600 koronát elvesztett, sőt 1500 koronányi adósságot csinált. Ekkor a játék felfüggesztését kérte, elment a katonai rendőrség hivatalába s ott a Wolfinger fiókját felfeszítette, 3000 koronát kivett s visszament a kávéházba tovább játszani.

Gráczer százados a tárgyaláson a vádra vonatkozólag kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, az egész dolgot önkivületi állapotban követte el. Hivatkozik dr. Szigeti ideggyógyász, törvényszéki orvosra.

A tárgyalás folyik, valószínűleg több napot vesz igénybe.

Kikből fog állani Zsidóország népe?

Az angol diplomácia proklamálta a független Zsidóországot Palesztinában. Ez a deklaráció megvalósulással kecsegteti a nemzetközi cionista szövetség álmát a zsidó birodalomról.

A Világ tudósítója megkérdezte ez alkalomból dr. Pinkus Félixet, a svájci „Pro Judaica” szövetség elnökét, a cionista szövetség vezéreberét. Dr. Pinkus Félix véleménye minket is érdekel. Így felel arra a kérdésre, hogy honnan veszik a zsidó államhoz szükséges emberanyagot?

— A zsidó államhoz szükséges emberanyag (dacára az előrelátható bevándorlási korlátozásnak) nem fog hiányozni; habár remélhető, hogy e háború után a zsidók egyenjogúak lesznek mindenütt; s nem lesznek kénytelenek az új hazát asyllum gyanánt keresni. Hanem ezer tanujel mutatja, hogy a zsidóban annyi évezred után is él a nemzeti érzés és a zsidó hon utáni misztikus vágy. Ezen az érzésen túl azonban valami más természetű szükség is elősegíti a zsidók kivándorlását sok államból. Ez a szükség több európai államnak zsidókkal való tulszaturálódása. A zsidó fajilag eltérő a nyugati árja nemzetektől, s minden országban mintegy fermentumként működik: ez a fermentum addig hasznos, míg bizonyos mennyiségben túl nem tenyészik. Kétségtelen, hogy az antiszemitizmusnak is egyik oka abban van, hogy némely ország túl van telítve zsidó elemekkel. (Vonatkozik ez főként a germán országokra, melyeknek lakossága a zsidótól fajilag erősen különbözik.) (Az elnök ur megfeleldezik Magyarországról. Szerk. Kivált Nagyváradról. Szedő.) Az ilyen állapot minden abnormalitása főként s mindenekelőtt a zsidó lakosságot nyomja ez államokban; természetü törvény biztosságával megállapítható tehát, hogy ez államokból azonnal hatalmas zsidó-emigráció fog megindulni, mihelyt kinyitjuk ez emigráció zsilipjét a zsidó-hoz definitív megállapításával. A szükséges emberanyagot, helyesebben szólva a lakosságot a fenti két ok teljesen biztositja Palesztina számára.

Franciaország folytatja a harcot a győzelemig.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratozzák: A Journal de Debats írja: Franciaország nem fog válaszolni Oroszország felhívására a béketárgyaláson részvételre. Clemenceau a kormány állásfoglalását a szenátus bizottságában és a kamara ülésén személyesen fogja megokolni azzal, hogy Franciaország számára a békének csak egy lehetősége van: a győzelem.

A városi tisztviselők helyzete.

A mai rendkívüli közgyűlés határoz.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ma, szombaton délután rendkívüli közgyűlésében foglalkozik azokkal a kérdésekkel, amelyek a városi tisztviselők sanyaru helyzetén lesznek hivatva segíteni.

Ma már elvitázhatatlan dolog, hogy a városi tisztviselők érdekében nagy áldozatokat kell hozni, mert a megélhetés nehézségeivel a jelenlegi fizetésükből nem képesek megküzdeni.

A kistisztviselők küldöttsége.

A XI. osztályba sorozott kistisztviselők tegnap *Becsei Ignác* rendőrőrmester vezetése alatt *Lukács Ödön* főjegyzőnél tisztelegtek, a tanács rájuk nézve sérelmes azon határozatának megváltoztatását kérték, amely szerint családi pótlékokat negyedévenként csak utólag akarja részükre kiutalni.

Lukács Ödön főjegyző szívélyesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy kérelmüket méltányos elintézés végett a törvényhatóság elé terjeszti.

A havidíjasok a főispán előtt.

Ugyancsak tegnap délelőtt a városi havidíjasok deputációja jelent meg *Ember Géza* főispán előtt.

Előadták azon sérelmüket, hogy állásaikat nem szervezik át irnoki állássá s ez által továbbra is eddigi ferde helyzetükben maradnak s úgy anyagilag, mint más tekintetben is érzékenyen vannak sújtva. Továbbá családi pótlékukat áprilisig visszatartják, ami által maguk és családjaik megélhetése veszélyeztetve van.

Ember Géza főispán megígérte, hogy kérelmüket az állandó választmány elé terjeszti.

Még a délelőtt folyamán ígéretéhez képest a főispán az állandó bizottság ülésén felemlítette a kérelmet, mire a tanács elhatározta a családi pótlék kiutalását, csak a kiutalással járó munkálatok miatt késik néhány napot a kiutalás.

A nyugdíjasok háborus pótléka.

A pénzügyi bizottság csütörtöki közgyűlésén elfogadta *Hegedűs Nándor* azon indítványát, hogy a nyugdíjasoknak és nyugdíjas özvegyeknek is adjon a város háborus pótlékot és pedig a nyugdíjasoknak 35 százalékot, az özvegyeknek 50 százalékot.

Az állandó választmány tegnapi ülésén *Juricskay Barna* tanácsos referálta az ügyet.

A főszámvevő kiszámítása szerint az indítvány elfogadása 42000 korona többkiadást jelentene, amit a szeszüzem és az élelmezési ügyosztály jövedelméből fedeznének.

Lukács Ödön az özvegyek részére is 35 százalék pótlékot indítványozott.

A tanács a javaslatot *Lukács Ödön* indítványával fogadta el.

Az állandó választmány különben úgy a szolgálati idő leszállítására, valamint a nyugdíjszabályzat módosítására vonatkozó javaslatokat elfogadta s a mai közgyűlés elé terjeszti.

A tisztviselők háborus pótlékára vonat-

kozólag, előbbi határozatához képest, megmaradt a 35 százalék mellett.

Köszeghy József főmérnöknek javasolja a 20,000 K megadását, *Lukács Ödön* főjegyzőnek pedig az élelmezési ügyosztály vezetéséért a havi 1000 K tiszteletdíj megszavazását.

A tisztviselők kérése.

A városi tisztviselők gyűlése memorandumot fogadott el, amelyben fizetésük általános rendezését és egyéb sérelmeik orvoslását kérték. A memorandummal szemben a tanács azon javaslatot fogadta el, hogy a közgyűlés utasítsa a tanácsot az általános rendezésre vonatkozó javaslat előterjesztésére.

Ezzel szemben a tisztviselők fenntartják a memorandumokban foglalt határozatukat,

A tisztviselők memorandumja a következő:

Nagyvárad város tekintetes törvényhatósági Bizottsága!

Nagyvárad város tisztviselői és alkalmazottai a háboru rettenetes nyomorától gőnyedezve kérik a tekintetes törvényhatósági bizottságtól megélhetésük minimális biztosítását.

Minden téren nehéz és nyomasztó állapotot teremtett a ránk zuduló önvédelmi harc, azonban ennek súlyát legjobban a fiksztatással bíró közalkalmazottak érzik. Amíg a legtöbb társadalmi osztály képes a drágaság ellen védekezni és az áremelkedéseket elhárítani, addig a közalkalmazottak védtelenül kivannak szolgáltatva az uzsorának a fojtogató drágaságnak.

Elismerjük azt a jóakaratot, amellyel az illetékes tényezők a közalkalmazottak kétségbeesztő helyzetén segíteni törekednek, a nyújtott segélyek azonban még mindig messze elmaradnak az elsőrendű közszükségleti cikkek óriási áremelkedésétől, úgy hogy elmondhatjuk, hogy a közalkalmazottak nyomorognak, sanyalódnak. Égető parancs, hogy az arra hivatottak a közalkalmazottak sürgős segítségére siessenek.

Csak egy néhány köztudomásu adatokat hozunk fel:

Hiteles statisztikai adatok szerint az 1914 februári és 1917 októberi árak között a következő áremelkedés mutatkozik: élelmicikkekben 200 százaléktól 2916 százalékig; a fűtő- és világítóanyagoknál eléri a 971 százalékot, a ruházati cikkeknel 200 százaléktól 2380 százalékig terjed, az élvezeti cikkeknel pedig 811 százalék.

Mi csak tisztességes, emberi megélhetésünk biztosítását kérjük. Minden tehetségünket és munkaképességünket a város közönségének szenteljük, ezzel szemben jogosan elvárhatjuk, hogy a törvényhatóság megélhetésünket biztosítsa s képessé tegyen bennünket a további munkára.

Eddig szegényérzetünk nem engedte, hogy kérjünk, de most utolsó rongyunkban, korgó gyomorral nem bírjuk tovább! Élni, tisztességesen élni akarunk!

Nagyvárad város tisztviselői, kezelő és segédszemélyzete és összes alkalmazottai folyó hó 18-án tartott értekezletükben megélhetésük biztosítása végett a legminimálisabb kérelmeket pontokba foglalták. Nagyvárad város tekintetes törvényhatósági Bizottságát arra kérjük, hogy rettenetes helyzetünket megszívvelve, azt már a folyó hó 29-ére összehívott rendkívüli közgyűlésen tárgyalni és érdemben határozni méltóztassék.

Nagyvárad város tisztviselőinek és egyéb alkalmazottjainak ezen határozata a következő:

1. Kivétel nélkül minden városi tisztviselő és alkalmazott a fizetésrendezés tekintetében egyenlő, arányos, igazságos és méltányos elbánásban részesüljön.

2. A háborus többletmunka pótlék a VI. fizetési osztályban minimum 40 százalékban, lefelé progresszíve emelkedően, a XI. fizetési osztályban és az osztályon kívül lévőknel 100 százalékban állapíttassék meg.

3. A progresszivitás, ha a fizetési osztályok szerint nem lehetséges, úgy a minimálisan megállapított pótlékban az eltartott családtagok száma szerint 3 családtagonként 10 százalék hozzászámításával eszközöltessék.

4. Ezen háborus többletmunka-pótlék lehetőleg gyorsan és a fizetés végleges rendezéséig állapíttassék meg.

5. Kimondja az értekezlet, hogy csatlakozik az állami tisztviselők Országos Egyesületének f. hó 9-én tartott kongresszusán a követelésekről alkotott memorandumában foglaltakhoz és kéri a törvényhatóságot, hogy annak mielőbbi teljesítése és a törvényhatóságokra is kiterjesztése iránt a kormányhoz és a képviselőházhoz felirni s határozatát pártolás végett az összes törvényhatóságoknak megküldeni sziveskedjék.

6. Kimondja az értekezlet, miszerint kéri háborus esztendőket kétszeresen beszámítása tárgyában hozott közgyűlési határozat mielőbbi végrehajtását oly irányban, hogy a katonai szolgálatot nem teljesítettek is kiterjedjen.

Kérésünk teljesítését kérve magunkat a tekintetes törvényhatósági Bizottság jóindulatába ajánljuk.

Nagyvárad, 1917 december 18.

Nagyvárad város tisztviselői és összes alkalmazottai nevében

Dr Mayer László
értekezleti elnök.

Mibe kerül egy család megélhetése.

Egyik városi tisztviselő a városi tisztviselők nyomorát megkapó közvetlenséggel írja le egy hozzánk küldött cikkben.

Kimutatja tételenként, hogy egy két gyermekes család fentartása, egy falat hus nélkül, egész szegényesen, még a ruházatnál is csak két pár cipő talpalását számítva, havonként 269 koronába kerül. Sajnáljuk, hogy hely szűke miatt, a városatyák épülésére, a cikket nem közölhetjük le egész terjedelmében.

A cikkben rámutat, hogy a szolgák, tüzoltók, rendőrök, vámosok és még sok más kis existenciák fizetése, pótléka csak egy részét fedezi ennek a legszükségesebb kiadásnak, mert évi 1550 korona bevételből még 1678 korona hiányzik.

Kérnék tehát javadalmazásuknak 3200 koronára emelését.

A fedezetet megtalálná a város a vilamos jegyadó behozatalával és a vámtarifa csekély emelésével.

* **Dusafalva határában** 302 magyar hold területű legelő eladó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **1-2 ágyas szobák** a Zöldfa épületben kiadók. Értekezhetni ugyanott.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelemfestő, vegytisztító és gémoszógyárban
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi tábla 14-69.

A cigarettainség idejéből.

Egyik nagyváradai tőzsde, a Braun-féle trafik alkalmazottja két nagyváradai uri gyermeknek szivart, cigarettát, dohányt adott, amelyeket azok különböző tőzsdékben jó áron elhelyeztek.

Orgazdaság vétsége volt a vád, amely miatt Joó Lajos és özvegy Farkas Salamonné tegnap Gyenge Béla tanácsa elé kerültek. Hermann Aladár és Persz Ferenc voltak a bírák, Roskoványi Zoltán dr a jegyző, a vádat Medvigy István királyi ügyész képviselte, a védelmet Gerő Gusztáv dr látta el, Braun Hannát Balázs Imre dr képviselte.

Joó Lajos vallja, hogy fiatal emberek jöttek hozzá azzal, hogy Budapestről érkeztek, ahol apjuk trafikos és felhagyott az üzlettel, ami visszamaradt áru, azt hozták eladás végett. Egyszer vett tőlük rendes áruban, másodszer már gyanakodott s elküldte őket. Nem tudta, hogy lopott árut kínáltak neki.

Özvegy Farkas Salamonné nem emlékszik, hogy vett volna az ifjaktól valamit. Egyszer hozott vissza egy fiatalember cigarettát, hogy vegye vissza, akkor kifizette az árát neki.

Blum László önkéntes, négy polgárit végzett, tanu, elmondja, hogy Stefán Eteltől kapott cigarettákat eladta Joó Lajosnak, Farkasnének nem adott.

Elnök: A rendőrségnél ezt is beismerte.

Blum László: Nem emlékszem, négy évvel ezelőtt történt.

Elnök: Önök minden módot kifundáltak, hogy a lopott cigarettákat eladják. Össze-vissza hazudoztak, bejárták az egész várost, mindenütt mást hazudtak, hogy pénzhez jussanak.

Blum László beismeri, hogy a cigarettákat és szivarokat majdnem hivatalos áruban adták el. Markovits Györggyel jártak együtt s ez úgy tüntette fel, hogy a cigaretta jogos tulajdonuk. Joó kérdezősködött, hogy honnan vette a cigarettákat.

Tanut nem esketik meg.

Stefán Etel elmondja, hogy egyszer véletlenül több bélyeget adott a fiuknak, akikkel jóban volt, ezek aztán szóltak neki, hogy adjon máskor is s így mászott bele a dologba. Az eladott cigaretták után dobozonként 60 fillért adtak neki a fiuk, a szivarért semmit, a bélyegeknél felét fizették. Ez volt a tarifa, amiben megállapodtak.

Elnök: Sok ezer korona árát adott nekik?

Stefán Etel: Nem, bevallottam, amit adtam.

Tanut nem esketik meg.

Markovits György katona, nem jelent meg.

Az ügyész halasztást indítványoz Farkasné ügyében, Gerő dr védő ezt ellenzi, mert az ügy két éves, hat halasztás volt már benne.

Medvigy István királyi ügyész a vádat fentartja s elítélést kér.

Gerő Gusztáv dr felmentésre lát elegendő okot.

Joó Lajos kijelenti, hogy ő jóhiszeműen cselekedett.

A bíróság mindkét vádlottat felmentette,

mert Farkasné ellen nincs bizonyíték, Joó Lajos pedig nem tudta, hogy a szivarok és cigaretták lopás útján jutottak az ifjakhoz.

A királyi ügyész fellebbezet az ítélet ellen.

A Tiszántúl a közönséghez.

Újév küszöbén visszatekintve az elmúlt évre, lehetetlenség rá nem mutatnunk az eredményre, melyet a keresztény közvélemény erősödése Nagyváradon elért. Társadalmi és közéletünkben egyaránt hatalmas térhódításra tekinthet vissza a keresztény gondolat s ebben nagy része van annak, hogy a közönség felismerte az erőt, mely a keresztény sajtóban rejlik.

Ennek a munkának folytatását kérjük a közönségtől. A keresztény sajtó ereje valamennyiünk erejének gyarapodása.

Mint a múltban, a jövőben is modern, csak az igazságot szolgáló lap marad a Tiszántúl, zászlaján a kereszténység és a magyarság jelszóval.

Kérjük a közönséget, terjessze, támogassa a jövőben is az eddigi szeretettel és lelkesedéssel lapunkat; ez lesz a legszébb elismerése nehéz munkánknak.

A „Tiszántúl” előfizetési árai:

HELYBEN:		VIDÉKEN:	
Egész évre . . . 36—	„ Félévre . . . 18—	Egész évre . . . 40—	„ Félévre . . . 20—
Negyedévr . . . 9—	„ Egy óra . . . 3—	Negyedévre . . . 10—	„ Egy óra . . . 3.50 —

Egyes szám ára 16 fillér.

A Katholikus Népszövetség tagjai, a kik a Tiszántúlt eddig is kedvezményes áron kapták, helyben 1 korona 50 fillérrel, vidéken 2 koronával fizethetnek elő egy hónapra.

Ujabb rekvirálás.

Mindenki tartozik készleteit feltárni.

A hivatalos lap közölte Hadik miniszter rendeletét, mely szerint, mivel az eddigi rekvirálás kellő eredménnyel nem járt a termelőknél, most minden háztartást végig kell rekvirálni s csak a fejadag szerint esedékes készletet fogják meghagyni.

Ennek alapján Lukács Ödön polgármesterhelyettes a következő rendeletet adta ki:

A közlélmzési miniszter ur 100000—1917. számú rendeletével elrendelt és lefolytatott gabona átvételi eljárás kellő eredménnyel nem járt és a hozzá fűzött remények messze alatta maradtak a jogos várakozásoknak.

Ebből kifolyólag a közlélmzési miniszter ur 150000—1917. számú rendeletével az egész ország területére az újabb igénybe vételi eljárást elrendelte, hogy előre látó gondossággal a hadsereg és polgári lakosság termény szükségletét biztosítsa.

Az elrendelt rekvizíció kiterjed buza, rozs, kétszeres, árpa, zab, tengeri, tatárka, köles valamint a bab, borsó, lencse, lóbab és takarmányborsó készletekre és mindezek örleményeire (liszt, köleskása, árpagyöngy stb.) és pedig egy a termelő, mint a nem termelők készleteire egyaránt. Rekvirálás tárgyát fogja képezni, egy a termelő mint a nem termelő birtokában levő s előbb elősorolt azon termény készletek és mindezek azon körülmény készletei melyek egy a ter-

melő, mint nem termelő előirt illetve meg szabott házi és gazdasági szükségletét az egyes terményekből megállapított fejadagok figyelembevételével meghaladják. Buzából, 15 éven felüli őstermelő, férfimunkás, havonként és fejenként 15 kilogrammot, egyéb őstermelő vagy családtag havonként és fejenként 12 kilogrammot, vagy ennek megfelelő lisztet tarthat vissza. A személyenként ezt meghaladó mennyiség feleslegnek tekintendő. Nem termelő buzából, havonként és fejenként 12 kilogrammot, lisztből 8.4 kilogrammot tarthat vissza. A személyenként ezt meghaladó mennyiség feleslegnek tekintendő.

Időszaki munkások részére havonként és fejenként legfeljebb 15 kilogram buza tartható vissza. Zabból egy ígás ló részére az egész gazdasági évre 5 métermázsza zab tartható vissza, állandóan nehéz testi munkát végző ló részére az egész gazdasági évre 7 métermázsza, mén ló részére 12 métermázsza, egy éven alóli csikó részére 2 métermázsza zab tartható vissza.

Szarvasmarha ellátására árpát és zabot felhasználni egyáltalán nem szabad, kivételt képez a hágó bika, melynek részére 7 métermázsza árpa vagy zab tartható vissza, továbbá a fél éven alóli borju, melynek eltarthatására elválasztásától fél éves koráig naponként 50 dkgramm árpa vagy zab tartható vissza. Az ezen állati fejadagokat meghaladó mennyiségek fölöslegnek tekintendők. Azon termelő, akinek tengeri termése is van zabot csak a hágó mének és csikók részére tarthat vissza. Szarvasmarha hizlalására árpát és zabot felhasználni egyáltalán nem szabad.

Tengeriből vetőmag címén katasztrális holdanként 15 kilogramm szemes tengeri tartható vissza. Nehéz munkát végző ló részére 7 métermázsza tengeri, hidegvérű nehéz munkát végző ló részére az egész gazdasági évre 10 métermázsza tengeri tartható vissza. Szarvasmarha részére az egész gazdasági évre 2 métermázsza tengeri tartható vissza. Egy darab sertés részére az egész gazdasági évre 4 métermázsza tengeri, 10 db liba részére 1 és fél métermázsza tengeri tartható vissza. Az ezen állati fejadagokat meghaladó tengeri mennyiségek feleslegnek tekintendők. Babból, borsóból, lencséből, lóbabból, takarmányborsóból és köles kásából házi és gazdasági szükséglet címén nehéz testi munkások együttesen havonként és fejenként három kilogrammot, egyéb ellátatlanok az előbb megjelölt terményekből együttesen havonként és fejenként 2 kilogrammot tarthatnak vissza. A személyenként ezt meghaladó mennyiség feleslegnek tekintendő.

Minden bár szabályszerű vásárlási igazolvány alapján lekötött és esetleg már ki is fizetett gabona, hüvelyes vagy tengeri készlet, ha az 1917 évi december hó 31-ig el nem szállított rekviráltatni fog. Ugyiszintén rekviráltatni fog most már kivétel nélkül minden visszamaradt őszi vetőmag, továbbá minden ocsutétel, amely 50 százalék-nál több gabonát tartalmaz.

Lóbab és takarmányborsó állati takarmányozásra egyáltalán vissza nem tartható és az ily címen visszatartott lóbab és takarmányborsó készletek rekviráltatni fognak.

A rekvizíció házról-házra járva fog történni és azt a rendőrség egy kiküldöttje egy polgári egyén és katonai segédlet közreműködésével fogja végezni. A rekvirálás Nagyvárad város törvényhatósága területén 1918 január 3-án veszi kezdetét s az egész város területére három rekviráló bizottság küldetik ki.

A rekviráló bizottság felhívására köteles mindenki készleteit feltárni.

Nagyvárad város hazafias lakossága előtt nem kell bővebben kifejtenem azon országos érdekeket, amelyet az elrendelt újabb rekvirálási eljárás sikeréhez fűződnek és nem kell hangsúlyoznom azt sem, hogy nincs megalkuvásnak helye akkor, amikor a legszentebb hazafias kötelesség teljesítéséről van szó, mert ennek kell tekintenem azt,

mikor arról van szó, hogy szeretett hazánkat életükkel és vérével védő hős katonáink szükségletéről a legteljesebb mértékben gondoskodás történjék. Elvárom Nagyvárad város hazafias lakosságától, hogy az eljárás végrehajtására és ellenőrzésére hivatott hatósági közegeket ezuttal hazafias odaadásának egész erejével támogatni fogja. A rekvirálás elleni felszólamlások az igénybevételtől számított legkésőbb 8 nap alatt hozzám adandók be, mely felszólamlásokat a 100000—1917. számú közlélemzési miniszteri rendelet értelmében döntés végett a közlélemzési miniszter urhoz fogom felterjeszteni.

Mindaz, aki a rekviráló bizottság felhívásának eleget nem tesz vagy készleteit elrejt, eltitkolja, elidegeníti vagy megsemmisíti, kihágást követ el és a 2192—1917. M. E. sz. r. 19. §-a alapján 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzüntetéssel büntetendő. Az elrejtett vagy eltitkolt készletre nézve pedig elkobzásnak van helye.

Nagyvárad, 1917. évi december 27-én.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

A hadikölcsön hatásai.

A megpróbáltatást nem kell keresni, de ha szerencsésen esünk át rajta, lehetetlen észre nem venni jellemző hatásait. Sokban hasonló hatása a nemzetekre nézve a háború. Négy évvel ezelőtt a mi nemzetünk maga sem hitte volna, hogy mily nagy-szerű erőfeszítésre képes. Különösen hadikölcsöneink fényes sikere volt meglepő. Azelőtt pár száz milliónyi államkölcsönt is is külföldön vettünk föl, a világháború alatt félevenként átlag két milliárdnyi belső kölcsönt sikerült elhelyezni Magyarországon.

Hadikölcsöneink története megtanít tehát saját pénzügyi erőnk ismeretére és megbecsülésére ez pedig az eddiginél függetlenebb gazdasági helyzetet biztosít nekünk a nemzetközi viszonylatokban. Már ez magában is igen-igen értékes mellékterménye azoknak az állampénzügyi műveleteknek, amelyeknek tulajdonképpen való gyümölcse volt az, hogy hadiszükségleteink anyagi fedezetét elő tudtuk teremteni.

De hadikölcsöneink a nép széles rétegeinek tökegyűjtő hajlandóságára is serkentő hatással voltak és vannak s még tovább menve részesévé teszik a lakosság millióit az állam pénzügyi gazdálkodásának, ez pedig egyfelől a politikai érettségnek válik jávárá, másrészt a demokratikus egygyőfordást segítő elő. Az állampolgárok lassanként ráeszmélnék arra, hogy egyik legfontosabb és határozottan a legáltalánosabb joguk és kötelességük egyszersmind az állami pénzügyi állapotára befolyani. Nagy dolog, hogy ezek iránt komoly érdeklődés ébred a pénzkérdésekben kissé uriasan könnyed gondolkozású magyarban.

Sem az igazi gyümölcset le nem szakíthatjuk, sem a dus mellékterményeket nem leltározhatjuk addig, amíg háborús céljainkat véglegesen el nem értük. A teljesség érdekében szükséges, hogy a hetedik magyar hadikölcsönnek minél impozánsabb legyen az eredménye. Ezt fontolja meg mindenki egy tündöklő harctéri és reménykeltő politikai eseményekben gazdag esztendő végén, a valószínűleg utolsó hadikölcsön jegyzésének utolsó napjain és ehhez mérten tegye meg vagy egészítse ki jegyzését.

Egy foltos ponyva ezer korona.

Regény a ponyváról.

Háborús regényt mondunk el itt egy ponyváról, amelyen volt vagy ezer lyuk, s minden lyukon egy-egy folt. Ott hevert ez a nevezetes ponyva több társával, ahol zsák a foltját megtalálja, a Hefty-féle zsákpapótában, szerényen, félreismerve. Ponyva, pláne olyan nagy mint a szóban levő, mindig kellett, mert a szénát ha szekerekre is szállították, bizony megázott és tönkrement, emellett a ponyva nemcsak az eső ellen védte a szénát-szalmát, hanem a vasuti átereszek alatt az elfutó vasuti mozdonyok kicsapódó szikráitól is. Ám foltos ponyvára, bár oly vízhatlanra, nem volt szüksége senkinek. Ára tehát minimális lehetett.

Jött azonban a háború s a ponyvát elvitte a hadsereg. A ponyvák java bevonult hadiszolgálatra, csak egy-két foltos, rokkant, alkalmatlan maradt itthon. Kezdték becsbe jönni, bár hirtelen papirponyvákat gyártottak, vízhatlanra impregnálva ezeket. A zsákokkal együtt keresetté lettek a rozsz ponyvák is.

Hamar kireparálták a szakadásokat s várták a szerencsét, amely megjött egy szállító személyében. A folt hátán folt ponyvát a szállító — mintsem papirponyvát vegyen, valódi ponyvát vett — darabonként ezer koronáért vásárolta meg, összesen 30 darabot vitt el az óriási lepedőkből.

Épp így emelkedik a zsák ára. A pincékben, ahol a ponyvák pihentek, 50000 darab zsákot láttunk zsákbavarrva. Ma egy zsák ára 12 korona, közel hatszáz ezer koroná értékű áru pihen tehát a csöndes pincék mélyén. Ki hitte volna ezt a szédületes karriert? És a kötél? Az már nem is áru, hanem ritkaság.

A kötél rekvirált áru, a katonaságé s aki most kötélhez jut, az igazán eladja jó áron vagy még ennél is magasabban.

Az aradi románok tömeges névmagyarosítása

Aradon egy polgári iskolai tanár: *Bérczy József* évek óta agítál a magyarosítás érdekében, anélkül, hogy erről a tőle távol álló embereknek vagy hatósági intézeteknek tudomása lenne.

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Bérczy tanárt és megkérte, lenne szives tapasztalatairól és munkája eredményéről egyet-mást elmondani.

— A magyarságnak — kezdte Bérczy — most kell igazán akcióba lépni nemzeti érdekei megvédésére, mert az entente előtt az itt élő nemzetiségek számbeli tulsúlyként vannak feltüntetve. Ugyanis azok a statisztikák, melyek külföldön a legilletékesebb faktorok kezei között vannak, egytől-egyig hamisak, hazugok és önkényesek. A népesedési arányokról készített kimutatásokat maguk a nemzetiségek juttatták át a külföldnek és azok úgy jöttek létre, hogy a nemzetiségek minden idegen hangzású nevű embert mint idegen nemzetiségű születésűt vettek fel a kimutatásba.

— Ugyebár, sohase gondolták volna, hogy a megmagyarosított neveknek milyen fontos szerepe lehet az ország politikai életére nézve. Nálunk, Magyarországon tizezrével élnek olyan régi polgárok, akiknek oláhos,

németes, tótos vagy horvátos nevük van. Ezek érzésben a legjobb magyarok, de merő konzervatívizmusból nem vesznek fel magyar hangzású nevet. Én Aradon, a város támogatásával a nemzetiségek ellensúlyozására az iskolában megindítottam a magyarosítást. Kilenc hónap alatt sikerült 124 család és gyermek nevét megmagyarosítani. Ezek legnagyobb részét oláh és német nevek voltak. Most érintkezésbe fogok lépni az elemi iskolák vezetőségeivel és ily módon szeretném ezt az akciót még nagyobb mérvűvé tenni.

Bérez tanár saját iniciatívájából fogott hozzá a magyarosító munkájához, melynek már eddig nagyon szép, konkrét eredményei vannak.

A Kath. Népszövetség Szilveszter estéje.

A Katholikus Népszövetség ismét a közönség elé lép és pedig most a vidámság jegyében: Szilveszter-estét rendez a Kath. Kör Szent László termében.

A közönség azt hihetné, hogy a sok háborús est után a hosszú háború alatt a jótékony előadások rendezői teljesen kimerültek az ötletekből. Azonban erre az esetleges föltevésre nyomban reá cáfol a Kath. Körben tartandó Szilveszter est rendezősége, mely műsora összeállításával, valóban újat hoz a közönség elé.

A műsor legnevezetesebb pontja azonban *Bihari Ákos*, a nagynevű színművész száma, mellyel a közönséget az ő magas nivóju művésze el fogja ragadni.

Az előadás műkedvelő szereplői valóban színészi produkciókat végeznek. A *pletyka* című párjelenetben *Szilágyi Mariska* és *Novák Ferenc* a közönséget mindjárt magukkal ragadják. A hangulat emelkedik a következő „Háborús zsir kezdetben”, melyben *Zöld Magduska* és *Berczig Béla* excellál.

Édekes szám a „Választójogi trió” melyben *Lakatos, Novák* és *Berczig* három miniszter személyesítésével jeleskednek.

A műsor kimagasló száma *Szabó Andor Kávéházi* című párjelenete, mely alatt a kacagásból-kacagásba esik a közönség.

Pompás lesz az „Elcsapott király” című 1 felvonásos operett, mely ez estére íratott; zenét hozzá egy tehetséges nagyváradi úri leány, *Erdélyi Mária* szerzett.

Ez operettben groteszk bár, de kedves jelenetek folynak le és végül az uralkodó 1917-ik *Nikita királyt*, az Ő-évet utnak bocsátják. De míg ide fejlődik a darab, a közönséget a szereplő műkedvelő gárda valóban magával ragadja.

A teljes műsort, mely még a felsoroltakon kívül további értékes számokat is tartalmaz, holnap közöljük.

Végül elismeréssel kell még megemlékeznünk a fáradságtalan rendezőről *Losonczy Gáborról*, aki a jótékony terén sohasem volt szűkkeblű és most is tudása javát igyekezett beönteneni a Szilveszteri műsorba.

Hejyarak: Zsöllye 2 K, támlásszék és erkély I. sor 1 K, erkély II. és III. sor 60 fillér. A 2 koronás jegyeket kivéve, a többi helyekre családjegyek akként válthatók, hogy 4 jegy (a támlásszék 3. sorától kezdve) 3 koronába, 5 jegy 4 koronába kerül. Jegyek este 6 és 7 óra közt mától kezdve válthatók a Kath. Kör háznagyi hivatalában.

Az előadás dec. 31-én este fél 10-kor kezdődik.

* **Hadbavonulás** miatt zárva tartott uridivat, fehérműüzletemet megnyitottam. Pfaff Kálmán, Rákóczi-ut 3. szám.

* **Butorozott** utcai és udvari iszobák a Zöldfa-épületben kiadók. Felvilágosítással szolgál a szobakezelőnő ugyanott.

A Növédő Egyesület köszönete.

A Kath. Népszövetség elnöksége a következő kedves sorokat kapta:

A Népszövetség mélyen tisztelt Elnökének és nagyrabecsült tagjainak
Nagyváradon.

Nem találunk szavakat, mellyel megköszönjük azt a nagyszerű támogatást, melyben ismételten részesítették anya- és csecsemővédelmünket, mikor az adventi esték jövedelméből az Elnökség 1000, azaz egyezer koronát juttatott kezünkhöz.

Mióta csecsemővédelmi akciónkat megindítottuk, erős, biztos támaszként ott éreztük magunk mellett a Kath. Népszövetséget. Önök megértettek minket, — s hogy immár második éve támogatásukban részesítettek, ezzel az elismerést is megadják munkánkra. A támogatás is, a megértés is jól esik, de jól esik az elismerést is látni az Önök becsületes szemében.

A Népszövetség nem szorul dicsőre, hiszen az előtt a nagyszerű összetartás előtt, s azon céltudatos magas színvonalon álló, felkeltő előadások előtt, melyekkel várad kath. közönségét összeforrasztják, mindenki meghajtja az elismerés zászlaját. Mi csak azt óhajtjuk kifejezni, hogy büszkék vagyunk rá, hogy Önökkel együtt működhetünk embertársaink javán és hogy Önök támogatásukkal kitüntetik a mi egyesületünket.

Hálás köszönetet mondunk még ft. Pálffy Béla plebános urnak remek beszédeiért s a mi kedves munkatársunknak, dr Krüger Aladárnának a fáradságot nem néző nagyszerű rendezésért, valamint az ügyes szereplőknek.

Hiszen csakis ilyen elsőrendű közreműködés mellett lehetett elérni azt a páratlanul fényes erkölcsi és anyagi eredményt, melyet az adventi felejthetetlen estékkel szereztek úgy a nagyközönségnek, mint a szegény hádbavonultak elhagyatott családjainak nagyszerű adományokkal.

Midőn ismétlően köszönetet mondunk, kérjük a jövőben is ügyeink támogatását.

Tisztelettel

Olasz Ákosné Eleméry Ferencné
az anya- és csecsemő- a Kath. Növédő
védelem vezetője. Egylet elnöknője.

Karácsony az Anyák-körében.

Szép ünnepélyt rendezett a Kath. Növédő egyesület a vádelme alatt álló anyáknak. Szokatlanul nagy számban hozták el bemutatni csecsemőiket az anyák. Megtelt a legényegylet nagyterme, alig lehetett mozogni.

Az újvárosi leány kör igen sikerült karácsonyi szindarabot adott elő, az anyák és gyermekeik nagy élvezetére, a nagy terem végében levők, állva gyermekeikkel karjukon hallgatták és csodálták az éneklő angyalokat. Az ügyes rendezés Mikucz Juliska legrégibb leány köri leányt dicséri, de a szereplők is mind nagy igyekezettel játszottak.

Két szép karácsonyfát hoztak az anyalok a szinpadra, a gyermekcsereg öröme, volt szép ének, utána Gálly Sándor hittanár beszélt a betlehemi jászolról.

Végül mindenki részesült élelmiszeradományban, 100 csecsemő pedig jó meleg, nagyon csinos főkötőt kapott ajándékba.

A 100 darab értékes főkötő az Iparosnók Kongregációjának adománya, akik megértéssel, szeretettel támogatják az anya- és csecsemővédelmet. Mint pártfogók is külön

dicsőretek érdemelnek, mert védenceik javát fáradságot és áldozatot nem kimélve mindenkor krisztusi szeretettel mozdítják elő.

A Kath. Növédő Egyesület ezton is kifejezni óhajtja hálás köszönetét nagyrabecsült közremunkálkozásukért.

Jó meleg teával és hófehér kenyérrel kedveskedtek az egylet hölgyei a jó asszonyoknak; költségekre ezuttal dr Székely István egyet. tanár váradai katonok ur Budapestről 50 koronát küldött, meleg elismerő sorokkal az elnökségnek, örömet fejezve ki, hogy ő is hozzájárulhat a szép, nemes célhoz.

Míg ilyen áldozatos megértő szivekkel találkozik a Növédő Egyesület munkás gárdája, tettereje csak növekszik és fokozott munkakedvvel viszi előre az anya- és csecsemővédelem segéiyért kiáltó szent ügyét.

..HIREK

* A polgármester itthon. Rimler Károly polgármester szabadságáról hazaérkezett s tegnap átvette a város ügyeinek vezetését.

* Személyi hír. Farádi Vörös Tibor honvéd altábornagy, kerületi parancsnok Nagyváradra érkezett s szemlét tartott a 4. honvédgyalogezred laktanyájában s a lábadózó-osztagnál. Mindkét helyen a legteljesebb elismerését fejezte ki. Az altábornagy még tegnap délután tovább utazott.

* A 18 évesek jelentkezése és bemutató szemléje. A hivatalos lap a honvédelmi miniszter körrendeletét közli, amelynek értelmében az 1900. évben született összes népfelkelésre kötelezettek január hó 5-ig jelentkezni tartoznak, a bemutató szemlék pedig január hó 12-től legfeljebb 26-ig tartanak meg. Az alkalmasnak talált népfelkelők február 6-án vonulnak be.

* Főszolgabírói értekezlet a vármegyeházán. A közlélmzési miniszter, mint már tegnap megirtuk, Biharmegye területére nézve újabb általános rekvirálást rendelt el, mert a most folyó, még be sem fejezett rekvirálás eredménye annyira ki nem elégítő és a várt eredménynek annyira alatta marad, hogy a miniszter Biharmegyében nagy elrejtett készleteket sejt. A miniszter összesen 4500 vagon termény beszállítására kötelezte a vármegyét, amelyből eddig mindössze csak 300 vagon van együtt, a legfeljebb január 3-án megkezdendő új rekvirálásnak tehát 4200 vagon terményt kell a megyében összeszedni. Az elrendelt új rekvirálás részletének megbeszélésére Fráter Barnabás alispán elnöklete alatt tegnap értekezlet volt a vármegyeházán, amelyen az összes főszolgabírák, valamint Lovassy Andor miniszteri megbízott és Elek Móríc, a megyei közlélmzési ügyosztály vezetője vettek részt. Az értekezlet pontról pontra letárgyalta a rekvirálásra vonatkozó miniszteri rendeletet és egyöntetű eljárásban állapodott meg. Az új rekvirálást a katonaság és a felmentettek igénybevételével a községi hatóságok fogják megejteni.

* Dr Böszörményi Béla előléptetése. A hivatalos lap közli, hogy a király dr Böszörményi Béliát, a 27. hegyi tüzérezred tart. főhadnagyát tart. századossá léptette elő. Dr Böszörményi Béla Böszörményi Géza nagyváradi ügyvéd fia, aki már a háború eleje óta teljesít katonai szolgálatot.

* Kath. népszövetségi mozi. Vasárnap délután a rendes 5 órai kezdettel a Kath. Népszövetség mozi-előadást tart a Kath. Kőr Szent-László-teremben. A műsor ezuttal is válogatott számokból áll és pedig:

1. Messter hiraó. (Háborus, aktuális.)
2. Jancsi, a papa kedvence. (Vígjáték.)
3. A vadász fia. (Életkép.)
4. Pali és fekete nő. (Humoros.)
5. A vihar. (2 felvonásos társadalmi dráma.)

Belépti díjak: tagoknak 30 fillér, vendégeknek 50 fillér.

* Katonai kitüntetések. A hivatalos lap közli, hogy a király Nagy Géza 37. gye. beli főhadnagyot a katonai érdemkereszt hádiékitüntetvényes 3. osztályával, Szenes Lajos I. huszárezredbeli századost újlag másodszer a legfelső dicsőre elismeréssel tüntette ki. — Továbbá a király megengedte, hogy Széchenyi Baghy László a porosz királyi 2. osztályu vaskeresztet elfogadja és viselje.

* A tartalékkórház köszönete. A Vörös-Kereszt Egylet mindazon igen tisztelt hölgyeinek, a kik fáradhatatlan tevékenységükkel közreműködtek és mindazoknak, a kik szeretetajándékkal lehetővé tették a tartalékkórház sebesültjeinek és betegeinek egy feledhetetlen karácsonyi ünnep rendezését, a leghálásabb köszönetemet fejezem ki. Nagyvárad, 1917 december 28. Dr Fornés fő-törzsorvos kórházparancsnok.

* Kinevezés. A hivatalos lap közli, hogy a m. kir. posta- és távirda vezérigazgató Kiss Béla nagyváradi posta- és távirda segédtisztet posta- és távirda segédfelügyelőre nevezte ki.

* Halálozás. Szántay István lakatosmester tegnap este 9 órakor hosszas szenvedés után meghalt 72 éves korában. Szántay István egyike volt Nagyvárad legintelligensebb iparosainak. Valóságos művésze volt iparának. A legkomplicáltabb biztonsági zárrakat a legnagyobb könnyedséggel nyitotta fel, anélkül, hogy erőszakot alkalmazott volna. Ő előtte egy-kettőre megnyitott a bankok páncél-szekrényei, amint néhány tüt a zárba betolt a kulcs helyére, bármily rendszerű volt is a betörésmentes szekrény. Bankdirektorok körében nagyon népszerű ember volt az öreg Szántay, akik nagy tiszteleiben tartották a puritán becsületességű embert. Hosszu évtizedeken át senki sem volt, aki vele versenyezhetett volna. Ennek dacára szegényen halt meg, mert, mint minden igazi művész, nem értett hozzá, hogy tudását kellően értékesítse. Özvegye és két leánya gyászolják. Temetése valószínűleg vasárnap délután lesz, de a család még nem intézkedett a temetés részleteiről.

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni
Rákóczi-ut (Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek főlárban.
:: Telefonszám 827. ::

Anglia elutasítja a békefelhívást.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Daily Mail jelenti: Az orosz kormány felhívása a béketárgyaláson részvételre még aznap este megérkezett az angol kormányhoz. Lloyd George megbetegedése folytán, a kormány csak pénteken fog foglalkozni a felhívással. A válasz egybehangzó lesz a szövetségesek válaszával. Anélkül, hogy prejudikálni akar-nánk a válasznak, konstatálnunk kell, hogy nem merültek fel új körülmények, melyek az angol kormány felfogását megváltoztatták volna.

* **Hadikiállítás Nagyváradon.** A József királyi herceg szanatórium egyesület kiállítása, a mely most a Margitszigeten vonzza Budapest s a vidék közönségét, Nagyváradra jön. Valószínű, hogy január második felében nyílik meg a nagyszabású s érdekes kiállítás, amelynek keretében szóhoz jut a nagyváradai labadozó-osztag majolika-kiállítása is. A hadikiállítás rendezését az ismeri nagyváradai katonai s polgári előkelőségek vállalták el.

* **Halálozás.** Bősörményi Gizella, az Orsolya-zárda tanítónő képzőjének IV. éves növendéke, élete 18. évében elhunyt. Teme-tése ma, szombaton, december 29-én dé-lután 3 órakor megy végbe az Orsolya-zár-dából.

* **Hadikölcsönjegyzés.** A Váradszöllősi Takarékszövetkezetben a következők jegyez-tek a VII. hadikölcsönre: Kiss Sándor 1000, Bogdándy Gusztáv 2000, ifj. Ridi György 2000, Szlafkay Mihály 1000, Roskovits Béla 500, Fernbach Antal 1000, Váradszöllős köz-ség 35000, Cseh Zsigmond 2000, özv. Szi-getvári Péterné 5000, Juresik Pál 500, Papp Péter 500, Huvé János 3000, Katona János 3000, Petrás János 3000, Reteg Ignác 4000, Kiss Gyula 1000, Pap József 500, Szilágyi Mihály 1000, Török Sándor 500, özv. Szidor Mihályné 10000, Krjesi György 5000, saját tárcája részére jegyzett a szövetkezet 120000 koronát, összesen 211500 K.

Színház.

Heti műsor:

Szombat: Románc. (Bérletszünet.)
Vasárnap délután: Éva.
Vasárnap este: Románc.
Hét nap: Szilveszter éjszaka alkalmából:
Nagy művészestély.

Délutáni előadások. E hét szombatján délután a közönség körében egyik legnép-szerűbb operette, a Csárdáskirályné került színre a címszerepben Sz. Zsigmond Anná-val. — Vasárnap délután a bűbajos zenéjű operette az Éva tölti be a műsort. A címsze-repet Kovács Margit énekli.

A Románc. Tegnap este is zsufolt ház nézte végig Shelon pompás színpadi alkotását a Románcot, amelynek szépségei állan-dóan vonzzák a közönséget. A színház ve-zetősége kétségtelenül jól számított, amikor a Románc-ban könnyen népszerűvé váló színpadi alkotást sejtett. A közönség a legmele-gobb rokonszenvvel tüntette ki a bájos jele-netekkel teli darabot, amelynek érdekes meseszövege a legélénkebb figyelmet érdemli, az előadások és darab kiállítása különös szépségei mellett.

A színház művészestje szokatlanul élénk, tulzás nélkül mondhatni: lázas érdeklődésre talált a közönség körében. A szín-ház vezetősége az idei Szilveszter-estre oly műsört állított egybe, amelynek bősége mel-lett imponáló a műsorra tűzött számok kva-lijása is. A szereplők mindegyike találékony-

ságának, leleményességének és művészi ké-pességeinek legjavát hozza, úgy, hogy a műsor minden egyes száma mulattató és művészi értékű lesz. A művészestély műso-rában a szintársulat mindkét együttesének legjobb erői lépnek fel. A Művészest rendezése a közönség körében olyan élénk vissz-hangra talált, hogy a Szilveszteri estre már most egyetlen jegy sem kapható és így a színház vezetősége úgy határozott, hogy a Művészest kitérő programját újév napján este megismétli. A Művészest műsorát hét-főn este bérletszünetben, kedden pedig bér-letben mutatják be.

VIGADO mozgó- színház	Szombaton
	A tanítónő.
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor hétköznap 5 órakor kezdődnek	

URANIA mozgó- színház	Szombaton
	A boldogtalan
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor hétköznap 5 órakor kezdődnek	

IRODÁLOM

Az **Uj Idők** december 23-iki számában Farkas Pál befejezi érdekes regényét. Her-czeg Ferenc C dur-sonátája cím alatt irt egy rövid, de annál érdekesebb jelenetet. Verse-ket irtak: Balla Ignác, Angyal Dezső, Farkas Imre, elbeszéléseket Zsoldos László, Kádár Lehel és Szomaházi István. Az **Uj Idők** elő-fizetési ára: egy évre 36 korona. Szerkesztő-ség és kiadóhivatal: Budapest, Andrassy-ut 10 szám.

Az **Élet** (szerkeszti Andor József) kará-csonyi száma nemcsak tartalmában, de külső kiállításában is első helyet foglal el szépiro-dalmi folyóirataink között. A szebbnél-szebb illusztrációkkal ékes ünnepi szám gazdag tartalmából kiemeljük Andor József cikkét az „Uj Magyarország”-ról, Domonkos István és Boross Ferenc gyönyörű elbeszélését, Mar-gitay Ernő studiumát a templomok művésze-téről, Anka János remek magyarveretű ver-sével, Sik Sándor és Vargha Gyula egy-egy finom poémával képviselik az igazi költé-szetet. Henry Bordeaux folytatásos regénye után a kultúra és a Hétről-hétre szellemes glosszái egészítik ki az **Élet** pompás kará-csonyi számát. Kiadóhivatal: L., Fehérvári-ut 15-c.

A Színházi **Élet** legújabb füzeté Molnár Ferenc eddigi pályafutásával foglalkozik, ér-dekes intimitásokat árulva el. Igen érdekes a színészpárokról, csodagyermekokről szóló közlemények. Aktuális apróságok, illusztrációk teszik változatossá a füzetet, melynek ára 1 korona 20 fillér.

APOLLO mozgó- színház	Szombaton
	Koldus gróf színmű 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 5 órakor hétköznap 6 órakor kezdődnek	

NYILTEK

Karácsonyi árjegyzék!

Porcellán mozaik, üveg	8
Majolika gyümölcs állvány	8
Majolika falca fogóval	8
Majolika cukortartó díszes	8
Majolika gyümölcs készlet	8
Vízes készlet csiszolt üvegből	8
Boros	8
Likör	8
Söröskészlet színes aranyozással	8
Boroskészlet színes	8
Vízeskészlet színes	8
Likörkészlet színes	8
Befőtteskészlet kristály üvegből	8
Gyümölcs készlet kristály üvegből	8
Majolika fali sótartó színes	5
Majolika vízeskanoncs színes	5
Konyér kosár színes üveggel	5
China ezüst cukortartó	5
China ezüst gyümölcs állvány	5
Majolika virágváza színes	5
Majolika virágfazék	5
Majolika dísz figura	5
Porcellán főzőlábos	5
Porcellán főzőfazék	5
Teáskészlet színes aranyozással	25
Kávékészlet színes aranyozással	25
Feketés készlet színes aranyozással	25
Ebédőlkészletfelszerelve sz. aranyozással	70
Hidegfelvágottas készlet sz. aranyozással	25
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	25
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25
Függő	25
Teás pohár China ezüst foglalatban	8
Teás csésze szin. finom aranyozással	8
Kávé	8
Köpöcsésze	8
Főzőlábos barna tüzálló füllel	8

Nipppek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szent-telt viactások, Konyhaberean-dazási c. k. k. k., Képkarok, Ablak üvegezés

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és dísz műra nagyszerekesed.

Nagyvárad, Zöldfa-a. 13. sz.

Telefonszám 372.

IZBA LIDIA
 NAGYVÁRAD,
 Nagy Sándor-u. 1.
 Park-szálloda épületében.
 Interurbán telefon
 11-53 szám

A Szépség-szobrász
 és díszítőművész egy-
 őlti a ruhákat. A
 tisztítások és a
 kiadások kiválóak.
 Fűzők, mellek, utó-
 láncok, díszítő-
 tárgyak készítenek.

Belépési felhívás

a „Polgári Takaré-
 és Segélyszövetkezeti”

23-ik évtársulatába.

A „Polgári Takaré- és Segélyszövetkezeti” 1918. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 bétén át vagyis 1920. év végéig tart. Mindenki tetszésszerűen számában jegyezhet fizetéseket s minden fizetés után hetenként 1 korona fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlók s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önszolgálatot nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyereséget oszthat ki és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti befizetéseket postai csekk lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával fizetési részneként 50 fillér beiratási díj fizetendő s egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1918. január 1-től kezdődő 23-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Körut Lajos-utca 6. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1917. november hó.

A „Polgári Takaré-
 és Segélyszövetkezeti”
 igazgatósága.

Kath. Kör óvadékképes ruhatárosnőt

keres, d. u. 5-től 9-ig tart a foglalkozása.

Jelentkezni lehet a Kath. Kör háznagyi hivatalában naponként délután 4-6 órakor.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő,
 bádogos, lakatos, műszerész
 és bronzműves.

Irógép, gramofon, korékpár és National Cassa javító. Elektrotechnikai cikkek és 1/2 Wattos Wolfm szélcsapó Turgeram-épek állandóan raktáron.

Betűszedő tanulóknak
 fiu és berakó tanulóknak
 leány fizetéssel
 felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Szarvasmarhák, lovak, sertések

etetésére

MALÁTA

olcsón kapható

Moskovits Mór és Fia

r.-t.-nél Kolozsvári-utca.

Belépési felhívás.

Az Általános Takarékszövetkezet, mely az Általános Takarékpénztár kebelében működik, Nagyvárad, Bömer tér 2. 1918. január 1-én nyitja meg

XVI. évtársulatát.

A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melynek mind egyike után hetenként 20 fillér fizetendő. Az új évtársulat 3 éven át, vagyis 156 héttig tart, aminek eltelté után a tagok az általuk megtakarított tőkét az elért haszonban való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjainak váltóra vagy kölcsönvényre kölcsönökkel folytat s a folyósított kölcsönök heti befizetésekkel három év alatt törlesztendő. A befizetések vasárnap és főnapon kivételével minden nap délelőtt 9-12 óráig, délután 3-5 óráig történnek.

Vidéki tagok részére postatakarékpénztári lapokat küldünk, melyekkel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Az új évtársulat működését január 1-én megkezdjük, ezért felkérjük a belépési szándékozókat a mielőbbi jelentkezésre.

Nagyvárad, 1917. november hó.

Általános
 Takarékszövetkezet.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállíthatók. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeltes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpaótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Fűszerelő telefonja

55.

Fűszerelő telefonja

55.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett
 a Várkapu-utca 4. és 6. számú,
 a Szent János-utca 30. számú,
 a Széles-utca 1. számú, mely
 közvetlen a 3. vashíd szomszédságában van, valamint a Vízvezeték-utca 54. számú ház. Értekezhetni lehet a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibanknál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.